MPSCKEEDA

UPSC, MPSC, COMBINE गट ब गट क, तलाठी, पोलीस भरती

एकच ॲप – अनलिमिटेड अभ्यासक्रम, अनलिमिटेड सराव!

संपूर्ण नोट्स +
अनलिमिटेड TEST सिरीज

टॉपिकनुसार नोट्स + PYQ

प्रत्येक विषयाच्या टॉपिकनुसार नोट्स + टॉपिकचे

100 PYQ प्रत्येक विषय

LIVE + कोणत्याही वेळेत टेस्ट सिरीज

टॉपिकनुसार, प्रत्येक टॉपिकचे 25 प्रश्नांचे

50 संच ऑल महाराष्ट्र रँकिंग

मिनी मॉक टेस्ट

संपूर्ण विषय किंवा कोणतेही दोन विषय
• 25 प्रश्न

200 टेस्ट विश्लेषणासहित

फुल मॉक टेस्ट

संपूर्ण पेपर स्वरूपात

200 टेस्ट विश्लेषणासहित

दिवाळी ऑफर

₹499 / एक वर्ष

किंवा

₹99 प्रति महिना

आत्ताच डाउनलोड करा

JOIN NOW • MPSCKEEDA APP

Google Play Store वर उपलब्ध • या पानावर कुठेही टॅप करा

मराठी व्याकरण : विशेषण

1. विशेषण म्हणजे काय?

व्याख्या : नामाबद्दल विशेष माहिती सांगणाऱ्या (नामाचा गुण, संख्या, रंग, आकार इ. दाखवणाऱ्या) शब्दाला **विशेषण** असे म्हणतात. विशेषण ज्या नामाबद्दल माहिती सांगते, त्या नामाला **विशेष्य** म्हणतात.

- उदा. **हुशार** मुलगा, **पाच** आंबे, **ती** इमारत — येथे हुशार, पाच, ती ही विशेषणे; मुलगा, आंबे, इमारत ही विशेष्ये.
- विशेषण नामाची व्याप्ती मर्यादित करते — 'फुले' म्हणजे सर्व फुले, पण 'लाल फुले' म्हणजे फक्त लाल रंगाची फुले.
- विशेषण हा **विकारी** शब्द आहे; पण सर्वच विशेषणे बदलत नाहीत. **आकारान्त** विशेषणे विशेष्याच्या लिंग-वचनानुसार बदलतात (चांगला मुलगा – चांगली मुलगी – चांगले घर), तर **अनाकारान्त** विशेषणे बदलत नाहीत (सुंदर मुलगा – सुंदर मुलगी – सुंदर घर).

2. विशेषणाचे मुख्य प्रकार

प्रकार	काय दाखवते?	उदाहरणे
1. गुणविशेषण	नामाचा गुण, दोष, रंग, आकार, चव, स्थिती	शूर सैनिक, काळा ढग, गोड आंबा, उंच झाड, आळशी मुलगा
2. संख्याविशेषण	नामाची संख्या / क्रम / आवृत्ती	दहा पेन, पहिला क्रमांक, दुप्पट पैसे, काही मुले
3. सार्वनामिक विशेषण	सर्वनाम नामापूर्वी येऊन विशेषणाचे काम करते	हा मुलगा, ती गाय, कोणता रंग, माझे घर

3. संख्याविशेषणाचे उपप्रकार

उपप्रकार	अर्थ	उदाहरणे
(अ) गणनावाचक	नामाची निश्चित मोजणी	—
i) पूर्णांकवाचक	पूर्ण संख्या	एक, दोन, दहा, शंभर (सात दिवस)
ii) अपूर्णांकवाचक	अपूर्ण संख्या	पाव, अर्धा, पाऊण, सव्वा, दीड, अडीच (दीड किलो)
iii) साकल्यवाचक	संपूर्ण समूह (सर्वच्या सर्व)	दोन्ही, तिन्ही, चारही, पाचही (दोन्ही हात)
(ब) क्रमवाचक	क्रम / अनुक्रम दाखवते	पहिला, दुसरा, तिसरा, चौथा, दहावा
(क) आवृत्तीवाचक	संख्या किती पटीने वाढली ते	दुप्पट, तिप्पट, चौपट, दुहेरी, तिहेरी, एकेरी
(ड) पृथकत्ववाचक	वेगवेगळे / वाटून दाखवणे	एकेक, दोन-दोन, पाच-पाच, प्रत्येकी
(इ) अनिश्चित संख्यावाचक	निश्चित संख्या न सांगणे	काही, सर्व, पुष्कळ, थोडे, अनेक, कित्येक, बरेच, इतर

लक्षात ठेवा : 'दोन आंबे' → पूर्णांक; 'दोन्ही आंबे' → साकल्यवाचक; 'दुसरा आंबा' → क्रमवाचक; 'दुप्पट आंबे' → आवृत्तीवाचक; 'दोन-दोन आंबे' → पृथकत्ववाचक; 'काही आंबे' → अनिश्चित.

4. सार्वनामिक विशेषणे

- हा, तो, जो, कोण, काय ही सर्वनामे (व त्यांची रूपे) नामापूर्वी आल्यास **सार्वनामिक विशेषणे** होतात : हा रस्ता, ती नदी, जे काम, कोणते पुस्तक?
- मी, तू, आपण, स्वतः यांची **षष्ठी रूपे** नामापूर्वी येतात : माझा भाऊ, तुझी वही, आपला देश, स्वतःचे घर.
- **सर्वनामसाधित विशेषणे** : असा, तसा, जसा, कसा; एवढा, तेवढा, जेवढा, केवढा; इतका, तितका, जितका, कितका; असला, तसला, कसला. उदा. एवढा मोठा वाडा, असला माणूस.

सर्वनाम (स्वतंत्र)	सार्वनामिक विशेषण (नामापूर्वी)

तो शाळेत गेला.	**तो** मुलगा शाळेत गेला.
कोणी दार वाजवले?	**कोणत्या** माणसाने दार वाजवले?
काही खाल्लेस का?	**काही** फळे खाल्लीस का?

5. विशेषणाचे स्थान : अविधी व विधी विशेषण

प्रकार	स्थान	उदाहरण
अविधी (पूर्व / उद्देश्य) विशेषण	विशेष्याच्या **आधी** येते	**हुशार** मुलगा पहिला आला.
विधी विशेषण	विशेष्याच्या **नंतर**, क्रियापदाच्या आधी येऊन विधानाचा भाग बनते	मुलगा **हुशार** आहे. आंबा **गोड** लागतो.

6. सिद्ध व साधित विशेषणे

प्रकार	कसे बनते?	उदाहरणे
सिद्ध विशेषण	मुळातच विशेषण असलेले	काळा, चांगला, उंच, गोड, लहान, शहाणा
नामसाधित	नामापासून बनलेले	कागदी होडी, जरतारी साडी, रेशमी कापड, गावठी आंबा, दयाळू माणूस
सर्वनामसाधित	सर्वनामापासून बनलेले	असला, एवढा, तितका, कसला, माझा
क्रियापदसाधित (धातुसाधित)	धातूपासून बनलेले	वाहते पाणी, पळणारा घोडा, हसरी मुलगी, पिकलेला आंबा, बोलका पोपट
अव्ययसाधित	अव्ययापासून बनलेले	वरचा मजला, खालची खोली, पुढचा डबा, मागची बाजू, आतली खोली

7. नामापासून विशेषणे (परीक्षेत वारंवार)

नाम → विशेषण	नाम → विशेषण	नाम → विशेषण	नाम → विशेषण
इतिहास → ऐतिहासिक	समाज → सामाजिक	अर्थ → आर्थिक	दिन → दैनिक
वर्ष → वार्षिक	मास → मासिक	सप्ताह → साप्ताहिक	धर्म → धार्मिक
विज्ञान → वैज्ञानिक	भूगोल → भौगोलिक	शरीर → शारीरिक	मन → मानसिक
बुद्धी → बौद्धिक	पुराण → पौराणिक	नीती → नैतिक	स्वभाव → स्वाभाविक
दया → दयाळू	कृपा → कृपाळू	गुण → गुणी	ज्ञान → ज्ञानी
विष → विषारी	रंग → रंगीत	बल → बलवान	धन → धनवान
भारत → भारतीय	राष्ट्र → राष्ट्रीय	शहर → शहरी	लोभ → लोभी

8. विशेषणाची तुलना (अवस्था)

- मराठीत तुलना स्वतंत्र प्रत्ययाने न दाखवता **पेक्षा, हून, अधिक, जास्त, सर्वांत** या शब्दांनी दाखवतात : राम **श्यामपेक्षा** उंच आहे. / हा वर्गातील **सर्वांत** हुशार मुलगा आहे.
- संस्कृत तत्सम रूपे : **लघु – लघुतर – लघुतम, उच्च – उच्चतर – उच्चतम, श्रेष्ठ – श्रेष्ठतर – श्रेष्ठतम**.

9. परीक्षेतील सापळे (Common Traps)

- विशेषण **नामाबद्दल** माहिती देते; क्रियेबद्दल माहिती देणारा शब्द **क्रियाविशेषण** : 'गोड आंबा' (विशेषण) पण 'ती गोड गाते' (क्रियाविशेषण).
- विशेषण स्वतंत्रपणे नामासारखे वापरले तर ते **नाम** होते (विशेषणाचे नामात रूपांतर) : '**श्रीमंतांनी** गरिबांना मदत करावी.'
- 'काही, सर्व, थोडे' नामापूर्वी असतील तर विशेषण; एकटे असतील तर सर्वनाम/नाम : 'काही मुले आली' (विशेषण) पण 'मला काही नको' (सर्वनाम).
- 'पहिला' क्रमवाचक, तर 'एक' पूर्णांकवाचक; 'दोन्ही' साकल्यवाचक, 'दुहेरी' आवृत्तीवाचक.
- 'हा, तो, कोणता' नामापूर्वी → सार्वनामिक विशेषण (सर्वनाम नव्हे).
- 'वाहते पाणी, धावणारी गाडी' → धातूपासून बनलेले, म्हणून **क्रियापदसाधित / धातुसाधित** विशेषण.

10. सारांश तक्ता

शब्द	प्रकार	शब्द	प्रकार
शूर, पिवळा, कडू	गुणविशेषण	पाव, सव्वा, दीड	अपूर्णांकवाचक
सात, शंभर	पूर्णांकवाचक	तिन्ही, चारही	साकल्यवाचक
पाचवा, दहावा	क्रमवाचक	दुप्पट, तिहेरी	आवृत्तीवाचक
एकेक, प्रत्येकी	पृथकत्ववाचक	पुष्कळ, कित्येक	अनिश्चित संख्यावाचक
हा, ती, कोणता	सार्वनामिक	असला, एवढा	सर्वनामसाधित

11. आणखी नामसाधित विशेषणे

नाम → विशेषण	नाम → विशेषण	नाम → विशेषण	नाम → विशेषण
कुटुंब → कौटुंबिक	उद्योग → औद्योगिक	संस्कृती → सांस्कृतिक	प्रदेश → प्रादेशिक
प्रकृती → प्राकृतिक	व्यवहार → व्यावहारिक	व्यापार → व्यापारी	साहित्य → साहित्यिक
शिक्षण → शैक्षणिक	लोक → लौकिक	देव → दैवी	जग → जागतिक
क्रोध → क्रोधी	पाप → पापी	मान → मानी	सोने → सोनेरी
रेशीम → रेशमी	कागद → कागदी	गाव → गावठी	घर → घरगुती
तेज → तेजस्वी	यश → यशस्वी	ओज → ओजस्वी	मनस् → मनस्वी
श्रद्धा → श्रद्धाळू	लाज → लाजाळू	झोप → झोपाळू	भांडण → भांडखोर

12. विरुद्धार्थी विशेषणे

शब्द – विरुद्धार्थी	शब्द – विरुद्धार्थी	शब्द – विरुद्धार्थी	शब्द – विरुद्धार्थी
उंच – बुटका	जाड – बारीक	गरीब – श्रीमंत	हुशार – मंद
शूर – भित्रा	स्वच्छ – अस्वच्छ	ताजे – शिळे	कडू – गोड
सज्जन – दुर्जन	सुगम – दुर्गम	प्राचीन – अर्वाचीन	स्वस्त – महाग
कोमल – कठोर	सुबोध – दुर्बोध	आस्तिक – नास्तिक	उदार – कृपण
सक्रिय – निष्क्रिय	सजीव – निर्जीव	सुलभ – दुर्लभ	पौर्वात्य – पाश्चात्त्य

13. ओळखण्याची सोपी पद्धत

1. शब्द नामाला **'कसा? कोणता? किती? कितवा?'** असे प्रश्न विचारून उत्तर देतो का ते पाहा — उत्तर देत असेल तर तो विशेषण.
2. 'कसा?' → गुणविशेषण; 'किती?' → संख्याविशेषण; 'कितवा?' → क्रमवाचक; 'कोणता?' → सार्वनामिक विशेषण.
3. शब्द क्रियापदाला 'कसे? केव्हा? कोठे?' याचे उत्तर देत असेल तर तो **क्रियाविशेषण**.
4. शब्दानंतर नाम नसेल आणि तो नामाचे काम करत असेल तर तो **नाम/सर्वनाम**.

सराव प्रश्नसंच (MIX फॉरमॅट)

1 **'शूर सैनिकांनी किल्ला जिंकला.' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.**

(A) क्रियाविशेषण (B) संख्याविशेषण
(C) गुणविशेषण (D) सार्वनामिक विशेषण

2 **'मला अर्धा लिटर दूध द्या.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.**

(A) क्रमवाचक (B) पूर्णांकवाचक
(C) अपूर्णांकवाचक (D) साकल्यवाचक

3 **'यंदा दुप्पट उत्पन्न मिळाले.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.**

(A) आवृत्तीवाचक (B) अनिश्चित संख्यावाचक
(C) पृथकत्ववाचक (D) क्रमवाचक

4 **'राधा गोड गाते.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.**

(A) नाम (B) सर्वनाम
(C) क्रियाविशेषण (D) विशेषण

5 'वाहते पाणी स्वच्छ असते.' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) नामसाधित (B) अव्ययसाधित
(C) क्रियापदसाधित (D) सर्वनामसाधित

6 'इतिहास' या नामापासून बनलेले विशेषण कोणते?
(A) इतिहासी (B) इतिहासिक
(C) ऐतिहासिक (D) ऐतिहासीक

7 'गावातील जुन्या मंदिरात मोठी जत्रा भरते.' – या वाक्यात विशेषणे किती?
(A) दोन (B) चार
(C) एक (D) तीन

8 'त्या इमारतीत आमचे कार्यालय आहे.' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) संख्याविशेषण (B) सार्वनामिक विशेषण
(C) क्रियाविशेषण (D) गुणविशेषण

9 'दोन्ही संघ चांगले खेळले.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) क्रमवाचक (B) अपूर्णांकवाचक
(C) साकल्यवाचक (D) पूर्णांकवाचक

10 'प्रत्येकाला दोन-दोन केळी द्या.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) पृथकत्ववाचक (B) आवृत्तीवाचक
(C) क्रमवाचक (D) अनिश्चित संख्यावाचक

11 'श्रीमंतांनी गरिबांना मदत करावी.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) सर्वनाम (D) नाम

12 'मुलगा हुशार आहे.' – अधोरेखित शब्द कोणते विशेषण आहे?
(A) विधी विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) अविधी विशेषण (D) सर्वनाम

13 'कागदी होडी पाण्यावर तरंगली.' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) सर्वनामसाधित (B) अव्ययसाधित
(C) क्रियापदसाधित (D) नामसाधित

14 नामाबद्दल विशेष माहिती सांगणाऱ्या शब्दाला काय म्हणतात?
(A) विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) सर्वनाम (D) अव्यय

15 'भूगोल' चे विशेषण कोणते?
(A) भुगोलिक (B) भौगोलिक
(C) भूगोलिक (D) भौगोलीक

16 'त्या लहान मुलाने तीन गोष्टी सांगितल्या.' – या वाक्यात विशेषणे किती?
(A) एक (B) चार
(C) तीन (D) दोन

17 'बागेत पाच गुलाब फुलले.' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) संख्याविशेषण (B) गुणविशेषण
(C) क्रियाविशेषण (D) सार्वनामिक विशेषण

18 'तो शर्यतीत तिसरा आला.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) क्रमवाचक (B) साकल्यवाचक
(C) पूर्णांकवाचक (D) अपूर्णांकवाचक

19 'कित्येक वर्षांनी तो भेटला.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) क्रमवाचक (B) पृथकत्ववाचक
(C) अनिश्चित संख्यावाचक (D) आवृत्तीवाचक

20 'मला काही नको.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) नाम (B) सर्वनाम
(C) विशेषण (D) क्रियाविशेषण

21 'हुशार मुलगा पहिला आला.' – अधोरेखित शब्द कोणते विशेषण आहे?
(A) सर्वनाम (B) क्रियाविशेषण
(C) विधी विशेषण (D) अविधी विशेषण

22 'वरच्या मजल्यावर ग्रंथालय आहे.' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) क्रियापदसाधित (B) अव्ययसाधित
(C) सर्वनामसाधित (D) नामसाधित

23 खालीलपैकी कोणते विशेषण लिंगानुसार बदलत नाही (अविकारी)?
(A) चांगला (B) मोठा
(C) सुंदर (D) काळा

24 गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
(A) दुप्पट (B) तिप्पट
(C) पाचवा (D) चौपट

25 विशेषण ज्या नामाबद्दल माहिती सांगते त्या नामाला काय म्हणतात?
(A) कर्ता (B) विधेय
(C) विशेष्य (D) कर्म

26 'दया' चे विशेषण कोणते?
(A) दयित (B) दयनीय
(C) दयाळू (D) दयावान

27 'माझा भाऊ हुशार आहे.' – वाक्यातील विशेषणे ओळखा.
(A) माझा, हुशार (B) भाऊ, हुशार
(C) माझा, आहे (D) फक्त हुशार

28 'आजीने गोड लाडू केले.' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) क्रियाविशेषण (B) सार्वनामिक विशेषण
(C) गुणविशेषण (D) संख्याविशेषण

29 'वर्गात चाळीस विद्यार्थी आहेत.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) अपूर्णांकवाचक (B) क्रमवाचक
(C) पूर्णांकवाचक (D) साकल्यवाचक

30 'तिहेरी कसोटी पार करावी लागली.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) अनिश्चित संख्यावाचक (B) आवृत्तीवाचक
(C) क्रमवाचक (D) पृथकत्ववाचक

31 'काही मुले खेळत होती.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सर्वनाम (B) नाम
(C) विशेषण (D) क्रियाविशेषण

32 'हा आंबा आंबट लागतो.' – अधोरेखित शब्द कोणते विशेषण आहे?
(A) सर्वनाम (B) क्रियाविशेषण
(C) विधी विशेषण (D) अविधी विशेषण

33 'एवढा मोठा वाडा कोणाचा?' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) अव्ययसाधित (B) नामसाधित
(C) सर्वनामसाधित (D) क्रियापदसाधित

34 खालीलपैकी विकारी विशेषण कोणते?
(A) शहाणा (B) गरीब
(C) हुशार (D) सुंदर

35 गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
(A) पाऊण (B) पाव
(C) पहिला (D) अर्धा

36 विशेषणाचे मुख्य प्रकार किती?
(A) पाच (B) दोन
(C) सात (D) तीन

37 'वर्ष' चे विशेषण कोणते?
(A) वर्षीय (B) वर्षिक
(C) वार्षीक (D) वार्षिक

38 'पिकलेले आंबे गोड लागतात.' – वाक्यातील विशेषणे ओळखा.
(A) फक्त गोड (B) पिकलेले, गोड
(C) पिकलेले, लागतात (D) आंबे, गोड

39 'कोणत्या गावाला जायचे आहे?' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) सार्वनामिक विशेषण (B) गुणविशेषण
(C) संख्याविशेषण (D) क्रियाविशेषण

40 'दीड तास पाऊस पडला.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) अपूर्णांकवाचक (B) क्रमवाचक
(C) साकल्यवाचक (D) पूर्णांकवाचक

41 'मुलांना एकेक पेन मिळाला.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) अनिश्चित संख्यावाचक (B) आवृत्तीवाचक
(C) पृथकत्ववाचक (D) क्रमवाचक

42 'तो उद्या येईल.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सर्वनाम (B) क्रियाविशेषण
(C) विशेषण (D) नाम

43 'मोठ्या झाडाखाली सावली आहे.' – अधोरेखित शब्द कोणते विशेषण आहे?
(A) क्रियाविशेषण (B) सर्वनाम
(C) विधी विशेषण (D) अविधी विशेषण

44 'पळणारा घोडा थांबला.' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) अव्ययसाधित (B) सर्वनामसाधित
(C) क्रियापदसाधित (D) नामसाधित

45 '____ मुलगी गाणे गाते.' – योग्य विशेषण रूप निवडा.
(A) चांगले (B) चांगली
(C) चांगला (D) चांगल्या

46 गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
(A) तिन्ही (B) दोन्ही
(C) दोन-दोन (D) चारही

47 'साकल्यवाचक' संख्याविशेषण कोणत्या प्रकारात येते?
(A) आवृत्तीवाचक (B) गणनावाचक
(C) पृथकत्ववाचक (D) क्रमवाचक

48 'बुद्धी' चे विशेषण कोणते?
(A) बौद्धिक (B) बुद्धीय
(C) बोद्धिक (D) बुद्धिक

49 'तो जोरात धावला.' – या वाक्यात विशेषण किती?
(A) दोन (B) तीन
(C) एक (D) एकही नाही

50 'माझे घर नदीकाठी आहे.' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) सार्वनामिक विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) गुणविशेषण (D) संख्याविशेषण

51 'तिन्ही भावांनी मिळून घर बांधले.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) पूर्णांकवाचक (B) अपूर्णांकवाचक
(C) साकल्यवाचक (D) क्रमवाचक

52 'थोडे पाणी शिल्लक आहे.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) क्रमवाचक (B) पृथकत्ववाचक
(C) अनिश्चित संख्यावाचक (D) आवृत्तीवाचक

53 'घोडा जोरात धावला.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) सर्वनाम (B) नाम
(C) विशेषण (D) क्रियाविशेषण

54 'आजचे हवामान थंड आहे.' – अधोरेखित शब्द कोणते विशेषण आहे?
(A) विधी विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) सर्वनाम (D) अविधी विशेषण

55 'रेशमी कापड महाग असते.' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) क्रियापदसाधित (B) अव्ययसाधित
(C) सर्वनामसाधित (D) नामसाधित

56 '____ घरे पडली.' – योग्य विशेषण रूप निवडा.
(A) जुने (B) जुन्या
(C) जुनी (D) जुना

57 गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
(A) कित्येक (B) दहा
(C) काही (D) पुष्कळ

58 सर्वनाम नामापूर्वी येऊन नामाबद्दल माहिती देते तेव्हा त्याला काय म्हणतात?
(A) संबंधी सर्वनाम (B) सार्वनामिक विशेषण
(C) गुणविशेषण (D) अनिश्चित सर्वनाम

59 'विज्ञान' चे विशेषण कोणते?
(A) विज्ञानिक (B) वैज्ञानीक
(C) वैज्ञानिक (D) विज्ञानी

60 'काल दोन्ही संघांनी उत्तम खेळ केला.' – विशेषणे ओळखा.
(A) काल, उत्तम (B) दोन्ही, काल
(C) काल, खेळ (D) दोन्ही, उत्तम

61 'आकाशात काळे ढग जमले.' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) संख्याविशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) सार्वनामिक विशेषण (D) गुणविशेषण

62 'पहिल्या बाकावर बसा.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) पूर्णांकवाचक (B) क्रमवाचक
(C) अपूर्णांकवाचक (D) साकल्यवाचक

63 'चौपट नफा झाला.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) आवृत्तीवाचक (B) पृथकत्ववाचक
(C) क्रमवाचक (D) अनिश्चित संख्यावाचक

64 'ताजी भाजी स्वस्त मिळाली.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) सर्वनाम (D) नाम

65 विशेष्याच्या आधी येणाऱ्या विशेषणाला काय म्हणतात?
(A) अधिविशेषण (B) विधी विशेषण
(C) साधित विशेषण (D) अविधी (पूर्व) विशेषण

66 'खालची खोली रिकामी आहे.' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) अव्ययसाधित (B) सर्वनामसाधित
(C) क्रियापदसाधित (D) नामसाधित

67 '____ मुलांनी बक्षीस मिळवले.' – योग्य विशेषण रूप निवडा.
(A) लहाने (B) लहान
(C) लहाना (D) लहानी

68 गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
(A) शूर (B) हळू
(C) उंच (D) गोड

69 मराठीत विशेषणाची तुलना मुख्यतः कशाने दाखवतात?
(A) पेक्षा, हून, सर्वांत अशा शब्दांनी
(B) तर-तम प्रत्ययांनी
(C) लिंगबदलाने
(D) वचनबदलाने

70 'विष' चे विशेषण कोणते?
(A) विषी (B) विषमय
(C) वैषिक (D) विषारी

71 '____ झाडावर पोपट बसला आहे.' – योग्य सार्वनामिक विशेषण भरा.
(A) ते (B) त्या
(C) ती (D) तो

72 'अनेक लोक सभेला आले.' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) क्रियाविशेषण (B) गुणविशेषण
(C) सार्वनामिक विशेषण (D) संख्याविशेषण

73 'सव्वा किलो साखर आण.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) क्रमवाचक (B) पूर्णांकवाचक
(C) अपूर्णांकवाचक (D) साकल्यवाचक

74 'पाचवा धडा वाचा.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) आवृत्तीवाचक (B) पृथकत्ववाचक
(C) अनिश्चित संख्यावाचक (D) क्रमवाचक

75 'सज्जनांची संगत धरावी.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) क्रियाविशेषण (B) सर्वनाम
(C) नाम (D) विशेषण

76 विशेष्यानंतर येऊन क्रियापदाशी मिळून विधान पूर्ण करणारे विशेषण कोणते?
(A) विधी विशेषण (B) अविधी विशेषण
(C) क्रमवाचक विशेषण (D) सार्वनामिक विशेषण

77 'असला माणूस मी पाहिला नाही.' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) अव्ययसाधित (B) क्रियापदसाधित
(C) सर्वनामसाधित (D) नामसाधित

78 कोणती विशेषणे विशेष्याच्या लिंग-वचनानुसार बदलतात?
(A) संख्याविशेषणे सर्व (B) अनाकारान्त विशेषणे
(C) कोणतीच नाही (D) आकारान्त विशेषणे

79 गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
(A) पळणारा (B) वाहते
(C) कागदी (D) बोलका

80 'उच्च – उच्चतर – ___' रिकामी जागा भरा.
(A) उच्चतरम (B) उच्चीतम
(C) अत्युच्च (D) उच्चतम

81 'नीती' चे विशेषण कोणते?
(A) नितिक (B) नैतिक
(C) नैतीक (D) नीतिक

82 'कोणती' हा शब्द कोणत्या वाक्यात सार्वनामिक विशेषण आहे?
(A) कोण आले? (B) काय झाले?
(C) कोणी हाक मारली? (D) कोणती वही तुझी?

83 'हा रस्ता मुंबईला जातो.' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) संख्याविशेषण (B) सार्वनामिक विशेषण
(C) गुणविशेषण (D) क्रियाविशेषण

84 'चारही दिशांना अंधार होता.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) क्रमवाचक (B) पूर्णांकवाचक
(C) साकल्यवाचक (D) अपूर्णांकवाचक

85 'पुष्कळ माणसे जमली.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) अनिश्चित संख्यावाचक (B) पृथकत्ववाचक
(C) क्रमवाचक (D) आवृत्तीवाचक

86 'आई हळू बोलली.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) विशेषण (B) सर्वनाम
(C) क्रियाविशेषण (D) नाम

87 'ही साडी महाग आहे.' – अधोरेखित शब्द कोणते विशेषण आहे?
(A) सर्वनाम (B) विधी विशेषण
(C) क्रियाविशेषण (D) अविधी विशेषण

88 'हुसरी मुलगी सर्वांना आवडते.' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) नामसाधित (B) सर्वनामसाधित
(C) अव्ययसाधित (D) क्रियापदसाधित

89 '____ आंबे गोड आहेत.' – योग्य विशेषण रूप निवडा.
(A) पिवळ्या (B) पिवळे
(C) पिवळी (D) पिवळा

90 गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
(A) खालचा (B) असला
(C) तितका (D) एवढा

91 विशेषण हा शब्द कोणत्या गटात मोडतो?
(A) अविकारी (B) विकारी
(C) अव्यय (D) केवलप्रयोगी

92 'शरीर' चे विशेषण कोणते?
(A) शारीरीक (B) शरीरी
(C) शारीरिक (D) शरीरिक

93 'अधिविशेषण' म्हणजे काय?
(A) नामाबद्दल माहिती देणारा शब्द
(B) सर्वनामाचे रूप
(C) क्रियापदाचे विशेषण
(D) विशेषणाबद्दल अधिक माहिती देणारा शब्द

94 'उंच डोंगरावर मंदिर आहे.' – अधोरेखित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) संख्याविशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) सार्वनामिक विशेषण (D) गुणविशेषण

95 'शंभर रुपये खर्च झाले.' – संख्याविशेषणाचा उपप्रकार ओळखा.
(A) क्रमवाचक (B) अपूर्णांकवाचक
(C) साकल्यवाचक (D) पूर्णांकवाचक

96 'सर्वांना प्रत्येकी दहा रुपये मिळाले.' – 'प्रत्येकी' चा उपप्रकार ओळखा.
(A) पृथकत्ववाचक (B) आवृत्तीवाचक
(C) अनिश्चित संख्यावाचक (D) क्रमवाचक

97 'लाल गुलाब सुंदर दिसतो.' – अधोरेखित शब्दाची जात ओळखा.
(A) विशेषण (B) क्रियाविशेषण
(C) नाम (D) सर्वनाम

98 'स्वच्छ पाणी प्यावे.' – अधोरेखित शब्द कोणते विशेषण आहे?
(A) विधी विशेषण (B) अविधी विशेषण
(C) क्रियाविशेषण (D) सर्वनाम

99 'पुढचा डबा राखीव आहे.' – साधित विशेषणाचा प्रकार ओळखा.
(A) नामसाधित (B) क्रियापदसाधित
(C) सर्वनामसाधित (D) अव्ययसाधित

100 '____ भिंतीवर चित्र आहे.' – योग्य विशेषण रूप निवडा.
(A) पांढरा (B) पांढऱ्या
(C) पांढरी (D) पांढरे

101 गटात न बसणारा शब्द ओळखा.
(A) समाज (B) आर्थिक
(C) सामाजिक (D) धार्मिक

102 'वाहते पाणी' मधील विशेषण कशापासून बनले आहे?
(A) अव्ययापासून (B) नामापासून
(C) धातूपासून (D) सर्वनामापासून

103 'राष्ट्र' चे विशेषण कोणते?
(A) राष्ट्री (B) राष्ट्रीय
(C) राष्टीय (D) राष्ट्रिक

104 'फार सुंदर चित्र' – 'फार' हा शब्द कोणाबद्दल माहिती देतो?
(A) क्रियापदाबद्दल (B) सर्वनामाबद्दल
(C) सुंदर या विशेषणाबद्दल (D) चित्र या नामाबद्दल

उत्तरसूची व स्पष्टीकरण

1 (C) गुणविशेषण — शूर हा गुण दाखवतो → गुणविशेषण.
2 (C) अपूर्णांकवाचक — अर्धा → अपूर्णांकवाचक.
3 (A) आवृत्तीवाचक — किती पट → आवृत्तीवाचक.
4 (C) क्रियाविशेषण — क्रियेबद्दल (गाते) सांगतो → क्रियाविशेषण.
5 (C) क्रियापदसाधित — वाह (धातू) → क्रियापदसाधित.
6 (C) ऐतिहासिक — इतिहास → ऐतिहासिक.
7 (A) दोन — जुन्या, मोठी.
8 (B) सार्वनामिक विशेषण — सर्वनाम 'ती' नामापूर्वी → सार्वनामिक विशेषण.
9 (C) साकल्यवाचक — दोन्ही = संपूर्ण समूह → साकल्यवाचक.
10 (A) पृथकत्ववाचक — वाटून → पृथकत्ववाचक.
11 (D) नाम — विशेषण नामासारखे वापरले → नाम.
12 (A) विधी विशेषण — विशेष्यानंतर, क्रियापदापूर्वी → विधी विशेषण.
13 (D) नामसाधित — कागद (नाम) → नामसाधित.
14 (A) विशेषण — व्याख्या.
15 (B) भौगोलिक — भूगोल → भौगोलिक.
16 (C) तीन — त्या, लहान, तीन.
17 (A) संख्याविशेषण — संख्या दाखवते → संख्याविशेषण.
18 (A) क्रमवाचक — क्रम → क्रमवाचक.
19 (C) अनिश्चित संख्यावाचक — निश्चित संख्या नाही → अनिश्चित.
20 (B) सर्वनाम — नामापूर्वी नाही, स्वतंत्र → सर्वनाम.
21 (D) अविधी विशेषण — विशेष्यापूर्वी → अविधी विशेषण.
22 (B) अव्ययसाधित — वर (अव्यय) → अव्ययसाधित.
23 (C) सुंदर — अनाकारान्त → अविकारी (सुंदर मुलगा/मुलगी).
24 (C) पाचवा — इतर आवृत्तीवाचक; पाचवा क्रमवाचक.
25 (C) विशेष्य — विशेष्य.
26 (C) दयाळू — दया → दयाळू.
27 (A) माझा, हुशार — माझा (सार्वनामिक), हुशार (विधी).
28 (C) गुणविशेषण — चव दाखवते → गुणविशेषण.
29 (C) पूर्णांकवाचक — पूर्ण संख्या → पूर्णांकवाचक.
30 (B) आवृत्तीवाचक — तिहेरी → आवृत्तीवाचक.
31 (C) विशेषण — नामापूर्वी → विशेषण.
32 (C) विधी विशेषण — विधानाचा भाग → विधी विशेषण.
33 (C) सर्वनामसाधित — सर्वनामापासून → सर्वनामसाधित.
34 (A) शहाणा — आकारान्त → शहाणा–शहाणी–शहाणे.
35 (C) पहिला — इतर अपूर्णांक; पहिला क्रमवाचक.
36 (D) तीन — गुण, संख्या, सार्वनामिक.
37 (D) वार्षिक — वर्ष → वार्षिक.
38 (B) पिकलेले, गोड — पिकलेले (अविधी), गोड (विधी).
39 (A) सार्वनामिक विशेषण — प्रश्नार्थक सर्वनामाचे रूप नामापूर्वी → सार्वनामिक विशेषण.
40 (A) अपूर्णांकवाचक — दीड = 1½ → अपूर्णांकवाचक.
41 (C) पृथकत्ववाचक — एकेक → पृथकत्ववाचक.
42 (A) सर्वनाम — नामाऐवजी स्वतंत्र → सर्वनाम.
43 (D) अविधी विशेषण — नामापूर्वी → अविधी.
44 (C) क्रियापदसाधित — पळ (धातू) → क्रियापदसाधित.

45 (B) चांगली — मुलगी स्त्रीलिंगी एकवचन → चांगली.

46 (C) दोन-दोन — इतर साकल्यवाचक; दोन-दोन पृथकत्ववाचक.

47 (B) गणनावाचक — गणनावाचक : पूर्णांक, अपूर्णांक, साकल्य.

48 (A) बौद्धिक — बुद्धी → बौद्धिक.

49 (D) एकही नाही — तो सर्वनाम, जोरात क्रियाविशेषण.

50 (A) सार्वनामिक विशेषण — 'मी' चे षष्ठी रूप नामापूर्वी → सार्वनामिक विशेषण.

51 (C) साकल्यवाचक — तिन्ही → साकल्यवाचक.

52 (C) अनिश्चित संख्यावाचक — थोडे → अनिश्चित संख्यावाचक.

53 (D) क्रियाविशेषण — धावण्याची रीत → क्रियाविशेषण.

54 (A) विधी विशेषण — विधी विशेषण.

55 (D) नामसाधित — रेशीम (नाम) → नामसाधित.

56 (C) जुनी — घरे नपुंसकलिंगी अनेकवचन → जुनी.

57 (B) दहा — इतर अनिश्चित; दहा पूर्णांक.

58 (B) सार्वनामिक विशेषण — सार्वनामिक विशेषण.

59 (C) वैज्ञानिक — विज्ञान → वैज्ञानिक.

60 (D) दोन्ही, उत्तम — काल क्रियाविशेषण.

61 (D) गुणविशेषण — रंग → गुणविशेषण.

62 (B) क्रमवाचक — पहिला → क्रमवाचक.

63 (A) आवृत्तीवाचक — चौपट → आवृत्तीवाचक.

64 (A) विशेषण — भाजीबद्दल माहिती → विशेषण.

65 (D) अविधी (पूर्व) विशेषण — नामापूर्वी → अविधी/पूर्वविशेषण.

66 (A) अव्ययसाधित — खाली (अव्यय) → अव्ययसाधित.

67 (B) लहान — लहान अविकारी आहे.

68 (B) हळू — हळू हे क्रियाविशेषण; इतर गुणविशेषणे.

69 (A) पेक्षा, हून, सर्वांत अशा शब्दांनी — मराठीत पेक्षा/सर्वांत वापरतात.

70 (D) विषारी — विष → विषारी.

71 (B) त्या — झाडावर (सामान्यरूप) → त्या.

72 (D) संख्याविशेषण — अनिश्चित संख्या → संख्याविशेषण.

73 (C) अपूर्णांकवाचक — सव्वा = 1¼ → अपूर्णांकवाचक.

74 (D) क्रमवाचक — पाचवा → क्रमवाचक.

75 (C) नाम — सज्जन येथे व्यक्तींचे नाव म्हणून → नाम.

76 (A) विधी विशेषण — विधी विशेषण.

77 (C) सर्वनामसाधित — सर्वनामसाधित.

78 (D) आकारान्त विशेषणे — आकारान्त विशेषणे विकारी.

79 (C) कागदी — कागदी नामसाधित; इतर धातुसाधित.

80 (D) उच्चतम — तर–तम : उच्चतम.

81 (B) नैतिक — नीती → नैतिक.

82 (D) कोणती वही तुझी? — कोणती + वही.

83 (B) सार्वनामिक विशेषण — हा + रस्ता → सार्वनामिक विशेषण.

84 (C) साकल्यवाचक — चारही → साकल्यवाचक.

85 (A) अनिश्चित संख्यावाचक — पुष्कळ → अनिश्चित.

86 (C) क्रियाविशेषण — बोलण्याची रीत → क्रियाविशेषण.

87 (B) विधी विशेषण — विधी विशेषण.

88 (D) क्रियापदसाधित — हस (धातू) → क्रियापदसाधित.

89 (B) पिवळे — आंबे पुल्लिंगी अनेकवचन → पिवळे.

90 (A) खालचा — खालचा अव्ययसाधित; इतर सर्वनामसाधित.

91 (B) विकारी — नाम, सर्वनाम, विशेषण, क्रियापद विकारी.

92 (C) शारीरिक — शरीर → शारीरिक.

93 (D) विशेषणाबद्दल अधिक माहिती देणारा शब्द — उदा. 'खूप उंच' मध्ये 'खूप'.

94 (D) गुणविशेषण — आकार/उंची → गुणविशेषण.

95 (D) पूर्णांकवाचक — पूर्णांकवाचक.

96 (A) पृथकत्ववाचक — प्रत्येकी → पृथकत्ववाचक.

97 (A) विशेषण — रंग, गुलाबाबद्दल → विशेषण.

98 (B) अविधी विशेषण — नामापूर्वी → अविधी.

99 (D) अव्ययसाधित — पुढे (अव्यय) → अव्ययसाधित.

100 (B) पांढऱ्या — सप्तमी (भिंतीवर) → सामान्यरूप पांढऱ्या.

101 (A) समाज — समाज नाम; इतर विशेषणे.

102 (C) धातूपासून — वाह् धातू.

103 (B) राष्ट्रीय — राष्ट्र → राष्ट्रीय.

104 (C) सुंदर या विशेषणाबद्दल — विशेषणाचे विशेषण (अधिविशेषण).

सर्व विद्यार्थ्यांना परीक्षेसाठी हार्दिक शुभेच्छा! — Mpsckeeda